

LIETUVOS RESPUBLIKOS GENERALINĖ PROKURATŪRA

Aurimui Drižiui
Konstitucijos pr. 23B, Vilnius

2021-01-25 Nr. 17.2-302
į 2020-12-28 skundą

DĖL SKUNDO

Generalinėje prokuratūroje 2020-12-28 gautas Jūsų skundas (reg. AP-34457) dėl Generalinės prokuratūros Organizuotų nusikaltimų ir korupcijos tyrimo departamento (toliau – ONKTD) vyriausiojo prokuroro M. Jovaišos Jums pateikto 2020-12-22 rašto Nr. 17.2.-4551, kuriuo, išnagrinėjus Jūsų 2020-11-30 prašymą (regs. Nr. AP-31907) pradėti ikiteisminį tyrimą Lietuvos Aukščiausiojo Teismo (toliau - LAT) teisėjams D. Bajerčiūtei, A. Abramavičiui ir A. Rakauskienei dėl piktnaudžiavimo tarnyba, tarnybos pareigų neatlikimo ir dokumentų klastojimo, pripažinti Jus nukentėjusiuoju bei kreiptis į LAT su prašymu atnaujinti baudžiamąją bylą Nr. 2PA-26/2016 dėl aiškiai netinkamo baudžiamojo įstatymo pritaikymo, prašymas buvo paliktas nenagrinėtu.

Skunde (reg. AP-34457) nurodote, kad Generalinės prokuratūros ONKTD vyriausiojo prokuroro M. Jovaišos pateiktas 2020-12-22 raštas Nr. 17.2.-4551 nepagrįstas, kadangi prokuroras jį išnagrinėjo nepriimdamas procesinio sprendimo, atsisakė vykdyti savo pareigas, tirti sunkius nusikaltimus, tokiu poelgiu pats darydamas nusikaltimą – piktnaudžiavimą tarnyba. Pakartotinai prašote pradėti ikiteisminį tyrimą teisėjams LAT teisėjams D. Bajerčiūtei, A. Abramavičiui ir A. Rakauskienei dėl piktnaudžiavimo tarnyba, tarnybos pareigų neatlikimo ir dokumentų klastojimo, pripažinti Jus nukentėjusiuoju bei kreiptis į LAT su prašymu atnaujinti baudžiamąją bylą Nr. 2PA-26/2016 dėl aiškiai netinkamo baudžiamojo įstatymo pritaikymo.

Nors nagrinėjamas skundas yra baudžiamosios teisinės prigimties, tačiau nėra pagrindo jį nagrinėti tvarka, numatyta BPK ar Rekomendacijų dėl ikiteisminio tyrimo pradžios ir jos registravimo tvarkos, patvirtintos Lietuvos Respublikos generalinio prokuroro 2008-08-11 įsakymu Nr. I-110 (Lietuvos Respublikos generalinio prokuroro 2017-01-23 įsakymo Nr. I-15 redakcija) (toliau - Rekomendacijos), todėl jis nagrinėtinas Asmenų aptarnavimo Lietuvos Respublikos prokuratūroje tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos generalinio prokuroro 2020-04-17 įsakymu Nr. I-103 (toliau - Aprašas) 53 punkte nustatyta tvarka, pateikiant atsakymą.

Įvertinus Jūsų skunde (reg. Nr. AP-34457) nurodytas aplinkybes ir susipažinus su Generalinėje prokuratūroje esančiomis Jūsų prašymų ir skundų nagrinėjimo medžiagomis, Lietuvos teismų informacinės (LITEKO) sistemos, Prokuratūros informacinės sistemos, Integruotos baudžiamojo proceso sistemos bei Dokumentų valdymo sistemos esančiais duomenimis apie Jūsų skundų, reikalavimų ir prašymų nagrinėjimą ir priimtus sprendimus, nustatyta, kad 2020-11-30 Generalinėje prokuratūroje buvo gautas Jūsų prašymas (reg. Nr. AP-31907), kuriame prašėte pradėti ikiteisminį tyrimą teisėjams LAT teisėjams D. Bajerčiūtei, A. Abramavičiui ir A. Rakauskienei dėl piktnaudžiavimo tarnyba, tarnybos pareigų neatlikimo ir dokumentų klastojimo, pripažinti Jus nukentėjusiuoju bei kreiptis į LAT su prašymu atnaujinti baudžiamąją bylą Nr. 2PA-26/2016 dėl aiškiai netinkamo baudžiamojo įstatymo pritaikymo.

Generalinės prokuratūros ONKTD vyriausiasis prokuroras M. Jovaiša, įvertinęs Jūsų prašyme (reg. Nr. AP-31907) išdėstytas aplinkybes ir nustatęs, kad prašymas pradėti ikiteisminį tyrimą teisėjams iš esmės yra grindžiamas išimtinai su teisėjų vykdomos procesinės veiklos vertinimu, kad priimtus sprendimus vertinate kaip galimai padarytų nusikalstamų veikų faktus, tačiau objektyviai vertinant Jūsų nurodytus duomenis, toks neigiamas teisėjų sprendimų, priimtų

vykdant jų kompetencijai įstatymo paskirtus įgaliojimus, vertinimas nėra pagrindu pradėti ikiteisminį tyrimą bei tai, kad Jūsų prašymas dėl proceso atnaujinimo dėl aiškiai netinkamo baudžiamąjo įstatymo pritaikymo LAT jau ne vieną kartą buvo išnagrinėtas ir yra priimti procesiniai sprendimai (2015-04-16, 2016-02-25, 2016-04-21, 2016-06-27 nutartys), kurie pagal įstatymo leidėjo nustatytą teisinį reglamentavimą yra neskundžiami ir privalomi visiems valstybės valdžios institucijoms, pareigūnams ir tarnautojams, įmonėms, įstaigoms, organizacijoms, kitiems fiziniams ir juridiniams asmenims bei turi būti vykdomi visoje Lietuvos Respublikos teritorijoje, vadovaudamasis Aprašo 42.7, 42.9 papunkčiais, jį paliko nenagrinėtu. Pateiktame 2020-12-22 rašte Nr. 17.2.-4551 buvo išaiškintos prašymo palikimo nenagrinėtu priežastys bei apskundimo tvarka.

Atsižvelgiant į tai, kad pakartotiniai pareiškimai bei teikimai dėl baudžiamosios bylos atnaujinimo nepriimami ir nenagrinėjami (BPK 452 straipsnio 2 dalis), Jūsų 2020-11-30 (reg. Nr. AP-31970) prašyme ir pakartotinai 2020-12-28 (reg. Nr. AP-34457) skunde pateikti reikalavimai kreiptis į LAT su prašymu dėl baudžiamosios bylos atnaujinimo dėl aiškiai netinkamo baudžiamąjo įstatymo pritaikymo, pripažintini nepagrįstais. Kartu atkreipiame dėmesį, kad, vadovaujantis BPK 452 straipsnio 1 dalies nuostatomis, kreiptis į LAT dėl baudžiamosios bylos atnaujinimo BPK 451 straipsnyje nustatytais pagrindais turi teisę ir patys pareiškėjai.

Dėl procesinio sprendimo priėmimo.

Pakartotinai išaiškiname, kad reikalavimus, kuriais vadovaujamesi prokuratūroje ir ikiteisminio tyrimo įstaigoje pradėdant ikiteisminį tyrimą, registruojant jo pradžią ar atsisakant pradėti ikiteisminį tyrimą, nustato Rekomendacijos.

Rekomendacijų 3.4. punkte nurodyta, kad skundas, pareiškimas ar pranešimas apie nusikalstamą veiką - tai fizinio ar juridinio asmens kreipimasis į prokuratūrą ar ikiteisminio tyrimo įstaigą žodžiu, raštu ar elektroninių ryšių priemonėmis, pranešant apie rengiamą, daromą ar padarytą nusikalstamą veiką, nurodant jos padarymo laiką, vietą, būdą, padarinius ir, jei yra žinoma padariusį ir nukentėjusį asmenis.

BPK ir Rekomendacijų nuostatos prokurorui suteikia teisę ir pareigą vertinti pareiškėjo nurodytas faktines aplinkybes ir jam padarius išvadą, kad pareiškėjo skunde, pareiškime ar pranešime nurodyti tik deklaratyvūs bendro pobūdžio teiginiai, grindžiami ne faktiniais duomenimis, bet samprotavimais ir prielaidomis, toks kreipimasis neregistruojamas kaip skundas, pareiškimas ar pranešimas apie nusikalstamą veiką ir laikomas informacija apie galimą nusikalstamą veiką (Rekomendacijų 21 p.).

Nusikalstama veika yra laikoma priešinga teisei pavojinga veika, kuri atitinka baudžiamajame įstatyme numatytos nusikalstamos veikos sudėtie požymius. Veika gali būti vertinama kaip nusikalstama ir užtraukti baudžiamąją atsakomybę tik asmeniui suvokiant daromos veikos pavojingumą ar rizikingą pobūdį ir numatant galimą įstatyme numatytų padarinių kilimą.

Baudžiamąjo proceso paskirtis – atskleisti ne bet kokias, o tik nusikalstamas veikas. Tik nusikalstamoms veikoms tirti gali būti pradėdama ikiteisminis tyrimas. Pagal teismų praktiką, ikiteisminis tyrimas turi būti pradėtas vadovaujantis ne subjektyviu situacijos vertinimu, o esant objektyvioms aplinkybėms, suponuojančioms, kad buvo padaryta nusikalstama veika. Baudžiamasis procesas yra išimtinio pobūdžio priemonė, todėl turi būti pradėdama tik esant rimtam pagrindui bei nusikalstamos veikos sudėčiai. Priešingu atveju, inicijuojant ikiteisminį tyrimą nesant pakankamo teisinio pagrindo, būtų grubiai pažeidžiamos nepagrįstai persekiojamų asmenų teisės ir interesai.

Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas 2012-07-05 nutartyje administracinėje byloje Nr. A⁸²²-2297/2012 išaiškino, kad skundu, pareiškimu ar pranešimu apie nusikalstamą veiką, įpareigojančiu prokurorą spręsti ikiteisminio tyrimo pradėjimo klausimą LR BPK 168, 169 straipsniuose nustatyta tvarka, t. y. priimti procesinį sprendimą - nutarimą pradėti arba atsisakyti pradėti ikiteisminį tyrimą, yra laikomas tik toks asmens kreipimasis, kuriame yra pakankamai aiškiai suformuluotos galimai padarytos nusikalstamos veikos faktinės aplinkybės (arba bent pateikti objektyvūs duomenys, kuriuos įmanoma ir tikslinga patikslinti atliekant LR BPK 168 str. 1 d. nurodytus veiksmus), kurių atitiktis Lietuvos Respublikos baudžiamajame kodekse aprašytų

nusikalstamų veikų požymiams yra nutarimo pradėti ar atsisakyti pradėti ikiteisminį tyrimą vertinimo dalykas. Vien pareiškėjo kreipimosi įvardijimas skundu, pareiškimu ar pranešimu apie nusikalstamą veiką ir prašymo pradėti ikiteisminį tyrimą formulavimas nesukuria prokurorui pareigos dėl tokio kreipimosi priimti procesinį sprendimą - nutarimą. Kiekvienu atveju turi būti vertinama kreipimosi turinio ir esmės atitiktis skundo, pareiškimo ar pranešimo apie nusikalstamą veiką sąvokai.

Lietuvos Respublikos Konstitucija, Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodeksas, Teismų įstatymas, Prokuratūros įstatymas bei kiti teisės aktai reglamentuoja, kad teisiniai procesiniai sprendimai yra priimami, remiantis įstatymu, išnagrinėjus byloje esančias reikšmingas aplinkybes. Tiek teisėjų veiklą, tiek prokurorų veiklą reglamentuojantys teisės aktai įpareigoja, nagrinėjant bylas (atliekant ikiteisminį tyrimą), remtis tik galiojančiais Lietuvos Respublikos įstatymais.

Teisėjų ir prokurorų priimti sprendimai, taip pat juose nurodyti motyvai, tam tikrų aplinkybių konstatavimas, kurių pagrindu priimamas sprendimas, savaime nėra ir negali būti pagrindu teigti, kad teisėjai ir prokurorai neatlieka ar netinkamai atlieka savo pareigas. Priimtų sprendimų teisėtumas ir pagrįstumas vertinamas ne sprendžiant dėl atitinkamus sprendimus priėmusių pareigūnų patraukimo baudžiamojon atsakomybėn, o priimtus sprendimus skundžiant teisės aktų nustatyta tvarka. Pripažindami Jūsų teisę į valstybės institucijų ir pareigūnų veiklos kritiką, pažymime, kad siekis baudžiamąja tvarka persekioti asmenis už tarnybinę veiklą, neperžengiančią jiems teisės aktais suteiktų įgaliojimų ribų, yra nesuderinamas su baudžiamojo proceso įstatymo paskirtimi ir baudžiamojo proceso tikslais.

Įvertinus Jūsų skundo ir reikalavimų turinį nustatyta, kad Jūs nesutinkate su prokurorų ir teisėjų priimtų sprendimų motyvais bei išvadomis, juos vertinate kaip nusikalstamos veikos faktą. Tačiau vien tai, jog Jūsų netenkina priimti sprendimai ar pateikti atsakymai, savaime negali būti laikoma neteisėtu ir net nusikalstamu elgesiu bei nesudaro pagrindo tokį skundą laikyti pareiškimu apie nusikalstamą veiką ir tokio pareiškimo pagrindu priimti kokius nors proceso sprendimus.

Susipažinus su Jūsų 2020-11-30 (reg. Nr. AP-31907) prašymo ir 2020-12-28 (reg. Nr. AP-34457) skundo turiniu ir pakartotinai įvertinus jame nurodytas aplinkybes, vertintina, kad jokie akivaizdūs, objektyvūs faktiniai duomenys nepatvirtina Jūsų kreipimosi teiginių dėl jame nurodytų prokurorų ir teisėjų nusikalstamų veikų. Pareiškimuose Jūs tik subjektyviai dėstote savo nuomonę, pateikdami deklaratyvaus pobūdžio teiginius ir juos pagrindžiančias prielaidas apie prašyme minimų teisėjų, prokurorų tariamai padarytas nusikalstamas veikas, tačiau jokių tai pagrindžiančių faktinių duomenų ar argumentų, kurie sudarytų pakankamą pagrindą vertinti ir spręsti ikiteisminio tyrimo pradėjimo klausimą, nenurodote. Jūsų prašyme ir skunde išdėstytos aplinkybės iš esmės grindžiamos baudžiamosiose bylose priimtais procesiniais sprendimais, kurie netenkina Jūsų pozicijos. Tačiau tai savaime negali būti pripažįstama pagrindu manyti, kad nagrinėjant bylas teisme bei priimant procesinius sprendimus buvo elgiamasi nusikalstamai. Prokurorų, teisėjų teisėti ir pagal įstatymus atlikti proceso veiksmai, priimti nešališki sprendimai ar kiti procesiniai dokumentai, nors ir ne Jūsų naudai, negali būti pripažįstami priešinga teisei veikla ir būti pakankamu pagrindu inicijuoti baudžiamąjį procesą.

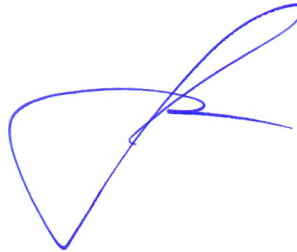
Atsižvelgiant į nurodytas aplinkybes, konstatuotina, kad Generalinės prokuratūros ONKTD vyriausiasis prokuroras M. Jovaiša, tinkamai vadovavosi teisės aktų nuostatomis ir pagrįstai Jūsų 2020-11-30 prašymą (reg. Nr. AP-31907) paliko nenagrinėtu. Naujų aplinkybių, kurios sudarytų pagrindą abejoti 2020-12-22 rašte Nr. 17.2.-4551 išdėstyta pozicija, nenustatyta, todėl Jūsų 2020-12-28 skunde (reg. Nr. AP-34457) nurodytų aplinkybių nagrinėti iš naujo ar priimti kitus sprendimus nei yra priimti, teisinio pagrindo nėra. Taip pat pažymime, kad vien tai, kad priimti proceso sprendimai nėra Jums palankūs ir (ar) nepateisino Jūsų lūkesčių, savaime nereiškia, kad šie sprendimai yra neteisėti ar kad Jūsų skundai buvo išnagrinėti netinkamai.

Be to, atkreipiame Jūsų dėmesį, kad pateikus kartotinį prašymą ar skundą, kuris neatitiks Aprašo nustatytų reikalavimų, ar tuo pačiu klausimu ar dėl to paties dalyko, nenurodant naujų aplinkybių, sudarančių skundo pagrindą, ar kitų argumentų, leidžiančių abejoti ankstesnių Jums pateiktų atsakymų pagrįstumu, taip pat pakartotinai nurodant aplinkybes, kurios jau yra

išnagrinėtos įstatymų nustatyta tvarka, taip pat pateikus skundą dėl prokurorų ar prokuratūros darbuotojų atsakymų, kuriuos pagal apskundimo tvarką asmuo turi teisę skųsti tik teismui, toks skundas ar prašymas galės būti paliekamas nenagrinėtu.

Informuojame, kad nesutikdamas su šiuo atsakymu, vadovaujantis Aprašo 53 punktu, Jūs turite teisę jį apskųsti Vilniaus apygardos administraciniam teismui per vieną mėnesį nuo atsakymo gavimo dienos Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.

Generalinė prokurorė

Nida Grunskienė